

כגפן פוריה

עלון להפצת תורה ויהדות

אין לעיין בעלון זה בששת התפילה

פְּרִשֶׁת שְׁמִינִי

שבת פרה

כג' אדר ב' תשפ"ב

הפטרה: ויהי דבר ה'

מברכים חודש ניסן שיחול בשבת הבאה
המולד ביום שישי בשעה 16:36 דקות
יציאת השבת ר"ת 20:10

גיליון 661

יציאת השבת:

19:35

ירושלים: 19:31

כניסת השבת:

18:25

ירושלים: 18:18

וגילו ברעדה

הרב עמוס שושן - רב ישובי רכס פוריה

הפרשה פותחת במילים: "ויהי ביום השמיני..." כך גם בתחילת התורה במעשה בראשית כתוב "ויהי ערב ויהי בוקר..." לדעת המדרש הסיבה היא, מכיוון שהיתה ביום זה שמחה לפני ריבונו של עולם כיום שנבראו בו שמים וארץ. ואולם ביום שמח זה מתו שני בני אהרון הכהן, איך יכלה להיות שמחה זו שלימה? שאלה זו חוזרת ונשנית בהפטרה של השבת בה אנו קוראים על דוד המעלה את ארון ברית ה' ובדרך שולח עווה את ידו 'כי שמטו הבקר' וה' מכה והוא נופל מת! האם יש ביום כזה שמחה? ומה הנחמה שיש בדברי משה לאהרון: "הוא אשר דבר ה' לאמור בקרובי אקדש ועל פני כל העם אכבד"?

כדי להבין זאת מעט, נמשיל את הדבר למלך שרצה לאפשר לעבדיו שהיו בארץ רחוקה להיות עמו בקשר, לשם כך הוא דאג להם למכשיר מאוד משוכלל, הורה להם כיצד להרכיבו ולנהוג בו בזהירות. לאחר כמה ניסיונות כושלים להפעילו כשמכשיר זה לא מגיב, ניגש אחד האנשים להפעילו ולפתע נפל ומת! מצד אחד נעצבו האנשים על האיש שמת, אך מנגד ידעו שזהו האות שהמכשיר אכן עובד. כך מסופר שבמשך שבעה ימים היה משה עומד ומשמש ולא ירדה שכינה, והנה ביום השמיני אהרון עובד והשכינה יורדת, נדב ואביהו שמקריבים אש זרה מותים במקום, משכן ה' עובד ונכנס ליעודו. בני ישראל מבינים עד כמה המקום הזה קדוש ויש לנהוג בו בהתאם. זוהי משמעות דברי משה לאהרון: "הוא אשר דבר ה' לאמור בקרובי אקדש ועל פני כל העם אכבד".

מותם של בני אהרון שהיו מגדולי הדור וקרובים לה' הוא אשר קדש את שמו של הקב"ה וגרם לעם ישראל לתת לבית ה' את הכבוד הראוי, וכדברי המדרש: "אמור לו משה לאהרון: אהרן אחי, יודע הייתי שיתקדש הבית במוידעיו של מקום והייתי סבור או כי או כך, עכשיו רואה אני שהם, נדב ואביהו, גדולים ממני וממך". זו המזיגה של שני הרגשות גם יחד - 'גילו ברעדה'.

בהוצאת מכון "שערי תורה": פוריה-נוה עובד ד.ג. גליל תחתון 15210

שערי תורה וחסד ע"ר * כולל אברכים * שיעורי תורה * פרסומים תורניים * גמ"ח עזרה לנוקמים *
הדפסה: דפוס כנרת. עריכה: צ. שורץ. היה שותף. להעברת תרומות: בנק המזרחי סניף טבריה מספר חשבון: 123459

שבת פרשת פרה

להקריב את קרבנו בפסח ראשון ולא ידחה לפסח שני. וכל הנטמא במת אינו יכול להקריב קרבן אלא אם הוּזו עליו ממי החטאת שנעשו עם אפר הפרה, ביום השלישי לטומאתו וביום השביעי, ובשמיני הוא טהור להכנס למקדש ולאכול בקדשים:

ואף על פי שבעוונותינו חרב בית המקדש ואין לנו קרבן ולא טהרה לאכול מבשר הקדשים, אנו מחזיקים בתורת הטהרה ולומדים מצוותיה ודיניה ועוסקים בהם בזמנם, ונחשב לנו כאילו הטהרנו מטומאותנו והכשרנו עצמנו להקריב קרבנותינו במועדם:

אמרין בירושלמי: בדין הוא שתקדים פרשת החדש לפרשת פרה אדומה, שבאחד בניסן הוקם המשכן ובשני לו נשרפה הפרה, ולמה אמרו להקדים פרה אדומה? לפי שהיא טהרתם של ישראל, כדי שלא יהיו נדחים לפסח שני: וכתוב בספרים, שימים אלה שקודם הפסח מסוגלים ליכות בהם לרוח טהרה, כשם שישראל עוסקים עתה בפרשת פרה והיו עוסקים בטהרתם קודם הקרבת הפסח בזמן שבית המקדש היה קיים:

הכל הולך אחר השורש: לא הצריכה תורה טהרה באפר הפרה אלא לטמאי מתים בלבד. כל הנטמא בטומאה אחרת עולה מטומאתו כדרכו, כפי שמפורש עליו בתורה ואינו זקוק למי חטאת לטהרתו, אבל הנטמא במת אינו נטהר לעולם עד שיזו עליו ממי חטאת בשלישי ובשביעי לטומאתו. ומצוה זו נתנה לישראל בראש חדש ניסן מן השנה השניה לצאתם ממצרים, ביום הקמת המשכן. שהיו בהם טמאי מתים, והיו צריכים לטהר להקריב פסחיהם:

הפרשה השלישית שב'ארבע פרשיות', היא פרשת פרה שקורין בשבת הסמוכה לפרשת החדש ואין מפסיקין בין שתי פרשיות אלה, אלא הן באות זו אחר זו. אם ראש חדש ניסן חל בשבת קורין פרשת פרה בשבת האחרונה של אדר; ואם ראש חדש ניסן חל באמצע השבוע קורין פרשת החדש בשבת האחרונה של אדר, והשבת שקודם לה - פרשת פרה:

בשבת 'פרה', מוציאים בבית הכנסת שני ספרי תורה, באחד קורין שבעה אנשים בפרשת השבוע, ובשני קורין מפטיר בפרשת פרה אדומה בסדר 'זאת חקת התורה' שבספר במדבר:

ונוהגין להחמיר בקריאה של פרשה זו, כיון שלפי דעת מקצת מן הפוסקים, קריאה זו היא מצוה מן התורה, והיא רמוזה בפסוק: זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר - דבר אל בני ישראל, מזכיר תחילה את המצוה ואחר כך - דבר אל בני ישראל, כלומר, דבר ותקרא לפני ישראל את החקה הזאת. ואף על פי שנהגו בכל ארבע הפרשיות שאין קורין למפטיר קטן, אלא מי שנמלאו לו י"ג שנים תמימות, מחמירין יותר בפרשת פרה מפני הטעם שאמרנו, שאין הקטן שפטור מן המצוות מדברי תורה, יכול להוציא אחרים ידי חובתם:

עניין קריאה זו קודם ניסן, כדי להזכיר ולהודיע לכל מי שנטמא במת לטהר מטומאתו, כדי שיוכל להקריב קרבן פסח במועדו. והקדימו לזרז על כך קודם ניסן, לפי שהרחוקים מירושלים כבר התחילו לצאת מעריהם בראש חדש ניסן לעלות לירושלים. ובעוד שכל איש בעירו ובתוך קהלו, מזכירין לו שאם נטמא במת שיטהר תחילה באפר הפרה ואז יוכל

חקקתי, גזרה גזרתי, אי אתה רשאי לעבור על גזרתי: קל זה נסיתי בחכמה, אמרתי אֶחָכְמָה - והיא רְחוּקָה מִמֶּנִּי (קהלת ז) - אמר שלמה: על כל התורה כולה עמדתי, ועל פרשה זו של פרה, כיון שהייתי מגיע בה, הייתי דורש בה, חוקר בה ושואל בה, אמרתי אחכמה - והיא רחוקה ממני:

וַיִּקְחוּ אֵלָיךְ (במדבר ט) - אמר לו הקדוש ברוך הוא: משה, לך אני מגלה טעמיה, אבל לאחרים - חוקה: בוא וראה שלא כמידת ישראל אומות העולם. מידת אומות העולם, כשהם יודעים טעם במצוה הם משבחים אותה, וכשאינם יודעים טעם, הם מזלזלין בה, בין כך ובין כך אינם מקבלים עליהם את המצוות ולא שומרים אותן; וביותר השטן ואומות העולם מקטרגים ומונים את ישראל על מצוות פרה אדומה, לומר, מה המצוה הזאת, ומה טעם יש בה? אבל מידתם של ישראל אינה כן, אלא בין שיודעים טעמה של מצוה ובין שאינם יודעים, מקבלים עליהם עול כל המצוות; וביותר חביבה עליהם מצוה שלא נאמר בה טעם, אלא כולה היא גזרת המלך בלבד:

כיון שישאל מבטלין את עצמם מפני גזרותיו של הקדוש ברוך הוא ואין שואלין בהן טעם, וחביבה עליהם כל גזרה אפילו אם היא נגד השכל האנושי, ודבקים בה אפילו אין יודעים חכמתה, ונמשכין אחר הקדוש ברוך הוא באמונת לבם בלבד, ולא עוד, אלא אפילו דברים שיודעים בהם טעם, אינם עושים אלא מפני רצונו של הקדוש ברוך הוא בלבד. לפיכך זוכים ישראל לטהרה שיוורדת עליהם מן השמים והיא מזככת גופם רוחם ונשמתם, ונעשים כבריה חדשה.

[על-פי 'ספר התודעה']

ומלבד טהרת הפרה מטומאות מת, ניתנה גם לכפר על מעשה העגל. לאחר שהקדוש ברוך הוא נתפס עם ישראל אחר חטא זה, וצוה עליהם לעשות לו משכן, וְשִׁכְנֵתִי בְּתוֹכְכֶם, נתן להם מצוה זו כדי לטהר לגמרי מכל טומאה שדבקה בהם מטומאות מת ומטומאות כל עבודה זרה שהיא שרש המיתה בעולם. הרי שטהרת אפר הפרה היא גם טהרה מכל טומאות עבודה זרה שלא תשאיר חס ושלוש דבוקה בנפש האדם מישראל:

ומפני שמעשה הפרה האדומה הוא שורש הטהרה לישראל, לכך עשו בו מעלות יתרות בטהרה. שכל דבר ששרשו טהור לגמרי, אפילו נפלה טומאה אחר כך בענפיו, שוב אין הטהרה נפגמת. וכן אתה אומר בפרה אדומה שבאה לטהר מטומאות מת, שאף על פי שמקילים לפעמים בדיני טומאה, כיון שבאו לעשות שורש לטהרה - החמירו בו חומרות רבות ועשאוהו במעלות של טהרה שאין למעלה מהן יותר.

לפיכך כשבאו לעשות מצות פרה אדומה שהיא שרש הטהרה בישראל, עשו בכל מעשיה ובכל עושיה הרחקות יתרות עד שידעו בברור ובתכלית הידיעה, שלא נגעה בהם הטומאה משום צד ובשום אופן:

חוקת הפרה: הרבה מצוות יש בתורה שנקראות 'חוקה' ולא נאמר בהן טעם, אף על פי כן נמסרו טעמיהן רזיהן וסודותיהן לחכמי האמת שבכל דור ודור, איש מפי איש עד משה רבינו עליו השלום; ואולם מצוה זו של פרה אדומה נאמר בה (במדבר ט): זאת חֻקַּת הַתְּוֹרָה, כלומר, זאת - ואין דומה לה. 'תמן תנינן: כל העוסקין בפרה מתחילה ועד סוף - מטמאין בגדים, והיא עצמה - מטהרת טמאים; אלא אמר הקדוש ברוך הוא, חוקה

הלכות ביעור מעשרות

א. בשנה הרביעית ובשנה השביעית לסדר השמיטה בערב יו"ט האחרון של פסח, מקיימים מצוות "ביעור מעשרות". כיצד היא מצוות הביעור? כל מי שברשותו פירות שהן טבל או ספק טבל, חייב להפריש מהן תרומות ומעשרות. פירות שהן דמאי, אינו חייב להזדרז ולהפריש מהן תרומות ומעשרות שאינם מעכבים את הווידוי, אף על גב שאסור לאוכלם כל עוד ולא הופרשו מהם תרומות ומעשרות. [ואמנם בזה"ז עפ"י רוב אין נוהג דין דמאי].

ב. כמו כן, מי שברשותו מוצרי מאפה החייבים בחלה, חייב להפריש חלה בזמן הביעור. ובזמן הזה שמצוות החלה בשריפה טוב לשרפה בזמן הביעור. לאחר שהפריש תרומות ומעשרות, עליו ליתנם למקבליהם, דהיינו: תרומות לכהן, ומעשר ראשון ללוי בטבל ודאי ומעשר עני לעני. [יש מקום להדר גם בספק טבל]. ובזמן הזה שאין נותנים תרומות לכהן, די שיפריש ויקבע מקום, [וכן שקיבל שמן תרומה לחסקה טוב שיעבר את השמן כולו עד זמן הביעור].

ג. פירות מעשר שני או רבעי, יחלל את קדושתם על מטבע. ואת המטבע, עם שאר כל המטבעות שברשותו מחילולים קודמים של מעשר שני ורבעי, יחללם על מטבע אחת. [ומרן הגרשז"א כתב שצריך שיחיו במטבע זו לכל הפחות ג' פרוטות, כיון שהמטבעות מורכבות מוכמה סוגי חובים, דאורייתא, דרבנן ותרי דרבנן. וע"כ יחלל ויאמר: שכל סוג חיוב יתחלל על פרוטה אחת שבמטבע זה. וזה מועיל גם אם אינו יודע את שיעור המעשר של כל סוג].

ד. לאחר שחילל הכל על המטבע, ישמיד את המטבע על ידי שישליכנה לים הגדול, ואין צריך לשחקה תחילה. ואם משליך לשאר נהרות, עליו לשחוק תחילה את המטבע. ואם אינו נמצא בקרבת הים, ישחוק את המטבע ויפזרנה ברוח. ומסתבר שגם יכול להשמיד המטבע על ידי שרייתו בחומרים המכלים אותו. ומכל מקום כיון שבמטבע זו יש קדושה, אין להשליכה דרך בזיון, כגון לכור שופכין וכיוצא בזה. יכול לחלל את הקדושה שנמצאת בכל המטבעות, על פרי שערכו לפחות שווה פרוטה, וישמיד את הפרי שחילל עליו כדי שלא יהווה תקלה לאחרים באכילתו. ויזהר שלא ישמיד את הפרי דרך בזיון וכנ"ל.

ה. חובת הביעור בשנה הרביעית חלה על הפירות והירקות שנתחייבו במעשר בשנים – א, ג, ב, לשמיטה, אך מה שנתחייב משנה ד' לשמיטה ואילך, זמן ביעורם הוא בשנת השמיטה. ופירות וירקות שנתחייבו במעשרות בשנת השמיטה, זמן ביעורם הוא בשנה הרביעית.

ו. שנת המעשר אינה נקבעת בכל הגידולים כאחת, ושונה היא בין הגידולים השונים, ושונים הדברים גם לדין ביעור מעשרות. ובסוגי פירות שנתבאר שם שספק מה השלב הקובע בהם, וכן בשאר הספקות, יפריש מעשרות על תנאי וכמפורט שם, ויבערם כדן. גם מוצרי מאפה החייבים בחלה, שזמן ביעורם הוא ברביעית, זהו רק אם נאפו מקמח שנעשה מתבואה שהביאה שליש קודם ראש השנה של רביעית, אך אם קמח זה נעשה מתבואה שהביאה שליש לאחר ראש השנה של רביעית, זמן חובת ביעורה הוא בשביעית. [ע"פ המכון למצוות התלויות בארץ].

לעילוי נשמות אמו"ר רבי יצחק שושן זצ"ל - נלב"ע יב' תמוז תשע"ו

למעוניינים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483

עלון זה מוקדש:

לחפזות: אברהם ציטרון, שרה בת שמחה, ציפורה ודושע לוי, ביבה אלימלך, ישי הלוי, עזר בן עישה, תקוה בת עיזיה, אלעזר בת ג'אן, אסתר בת דובת, מול בת ענלה, אברהם בן דוד, רחמים בן סולמנה, ראל בן אביעל, אילנה בת סלחה, ישי ורחל לוי, חנה בת דודת, עדן בת דוד, מיטל מוריה אדרי, יוסף בן בן מיכל, יצחק דרעי הי"ד, להחזרת נעדר צה"ל ושביני ובהם: אורון שאול, דוד גולדין, גיא חבר, רון אור, יתירה כץ, צבי פלדמן.

לעילוי נשמות: הגר"ע יוסף זצוק"ל, הגר"מ אליהו זצוק"ל, רבי מסעוד מלול זצ"ל, רבי יצחק שושן זצ"ל, רבי יעקב שושן, יונה יונה, סופר מנחם, יעקב בנציון, מקסים חיים דרעי, הרב אברהם עוקרמן, טיר טוים, ישראל אברהם נתן, שלמה בן מרים, יצחק ועמרם אטיאס, אורן מועלם, אליהו טייטל, דוד גרוסברג, מירי פולק, עמוס דמרי, רחל, סימנאט משה דודת, יצחק זקן בן סולקה, נעים משה, אורן מורד, יצחק ושמחה אילוז, נסים וסולקה שושן, טירה שמעון, יפה געזר, יזהר קלון, לאה ציטרון, לייט שבת, חנה יצחק, אסתר חוד, אסתר בת תרא, אליהו בת פרידה, מרים קדושים, תרצה זיגדון, אסתר וענבר טוים, דן ונעה זורע, דניאל אלמליח, מנחם הלוי, יצחק ולאח אסמורן, אליהו אדרי, עיזיה עמוס, רות יעקב, דוד הרל זל, יונה שרעבי, מרים יחזק, שמואל למנצור, מנחם בת מלוד, עליזה מועלם, עליזה כחן, שרה אוליאל, שמעון בן דוד, אברהם אדרי, יוסף אלקובי, מיטל ועקני, חסיה שטפמנט, עישה דוד, ברכה סופן, מנחם דוד, מנחם כחן, אלים טובל, מרים בת דוד, מאה כחן, אילה שחר ז"ל, ולע"נ הנספים בשואה ובהם: אלכסנדר שגדור, שושנה רוזה, רפאל פריצי, וציעיליה צילה לבית משפחת ציטרון הי"ד.

למעוניינים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה